
MARIJAMPOLĖS KOLEGIJOS I KURSO STUDENTŲ ADAPTACIJOS YPATUMAI

Parengė
Lektorė R. Klasavičienė

Marijampolė
2020 / 2021 m.

Adaptacijos (lot. adaptatio – prisitaikymas, priderinimas) sąvoka vartojama tiek gamtos, tiek socialinių mokslų srityje.

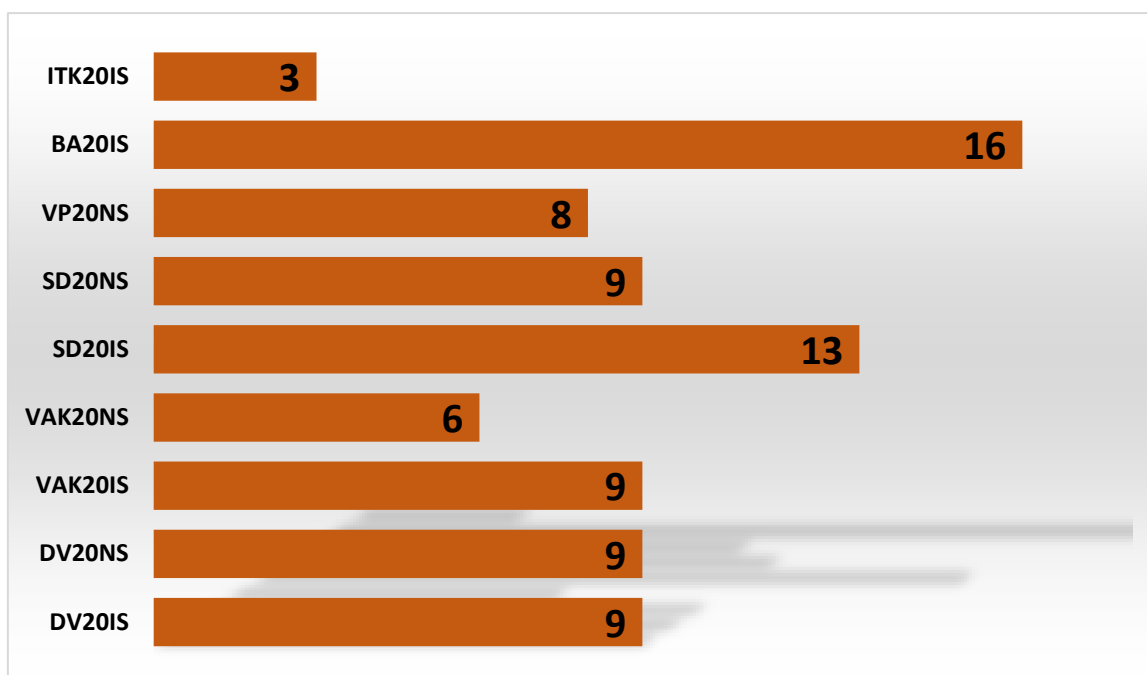
Studento studijų sėkmė, jo pasirengimo profesijai kokybė priklauso nuo jo adaptacijos aukštojoje mokykloje. Dažnai studentai turi persiorientuoti ir mokytis kitaip, negu buvo įpratę. Tenka prisitaikyti ne tik prie naujų mokymosi sąlygų, kontaktuoti su nauja aplinka. Iš išorės jauną žmogų reguliuoja tam tikra informacija (mokslo, technikos žinios), reikalavimai (taisyklės, normos, vertybės), pavyzdžiai, etalonai, stimuliaciniai mechanizmai (bausmės, paskatinimai), iš vidaus – motyvacijos, poreikiai, interesai, vertybės. Veikiant šiems reguliaciniams mechanizmom, susikuria tokia vidinė elgesio programa, kuri įgalina jį pamažu adaptuotis prie naujos mikroaplinkos reikalavimų, o vėliau tapti aktyviu, kūrybingu aukštosios bendruomenės nariu. Tokios reguliuojamos sąveikos rezultatas tas, kad individas įgyja asmeninį ir socialinį statusą. Įvairių mokslininkų atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad mokymosi sėkmė aukštojoje mokykloje priklauso ne tik nuo dėstytojų kompetencijos, studijų programos, bet ir nuo subjektyvių studento veiksmų (mokymosi tikslų, motyvų, interesų, poreikių, vertybių) ir gebėjimo pereiti nuo pažintinės veiklos prie profesinės specialisto veiklos. Išskiriamos sąsajos tarp žmogaus adaptacijos ir gebėjimo spręsti problemas tai yra, kuo silpnesnis asmenybės potencialas, tuo mažesnis asmens pajėgumas spręsti kylančias problemas (A. Juodraitis, 2003). Netinkamai vykstant adaptacijos procesui, studentams sunkiau suvokti jiems keliamus edukacinės aplinkos reikalavimus, nesugebant prie jų prisitaikyti, nusiviliant savo profesijos pasirinkimu. Sėkminga studento adaptacija svarbi, norint pasiekti teigiamų mokymosi nuostatų ir gerų mokymosi rezultatų, kurie, neabejotinai susiję su gera savijauta studijų metu. Kiekvieno žmogaus adaptacijos eiga ir trukmė yra subjektyvi. Būtina efektyvaus būsimųjų specialistų rengimo sąlyga – derinti ugdymo tikslus su motyvaciniu – vertybiniu mokymosi veiklos pagrindu, gebėjimu įveikti pasitaikančius sunkumus pradėjus studijuoti, sunkumus, kuriuos iššaukė pandemija.

Nustatyta, kad pirmo kurso studentų adaptacija bus lengvesnė ir studijos sėkmingesnė, jeigu tam aukštojoje mokykloje bus skiriamas didesnis dėmesys. Todėl Marijampolės kolegijoje vykdoma pirmo kurso studentų apklausa, kurios dėka siekiama išsiaiškinti, su kokiais sunkumais jie susiduria, kokios jų nuomone, mokymo(si) sunkumų priežastys.

TYRIMO REZULTATAI

- TYRIMO TIKSLAS: Įvertinti I kurso studentų mokymosi motyvus, prisitaikymą prie naujų mokymosi sąlygų, kontaktavimą kolegijos aplinkoje.
- RESPONDENTAI: **82** Marijampolės kolegijos pirmo kurso studentai.
- TYRIMO METODAI:
Kiekybinis tyrimo metodas – anketinė apklausa, statistinė duomenų analizė.
- TYRIMO LAIKAS: 2020 m. gruodžio – 2021 m. sausio mėn.

Apklausoje dalyvavo 62 moteriškos lyties ir 20 vyriškos lyties studentų. Kokių grupių studentai ir kiek jų atsakė į anketos teiginius galime matyti 1 paveikslėlyje (duomenys pateikiami skaičiais)

1 pav. Dalyvavusių apklausoje studentų skaičius.

Nedalyvavo (dėl nežinomų priežasčių) teisės ir viešųjų pirkimų (TEV) ir vaikystės pedagogikos (VP) iššestinių grupių studentai.

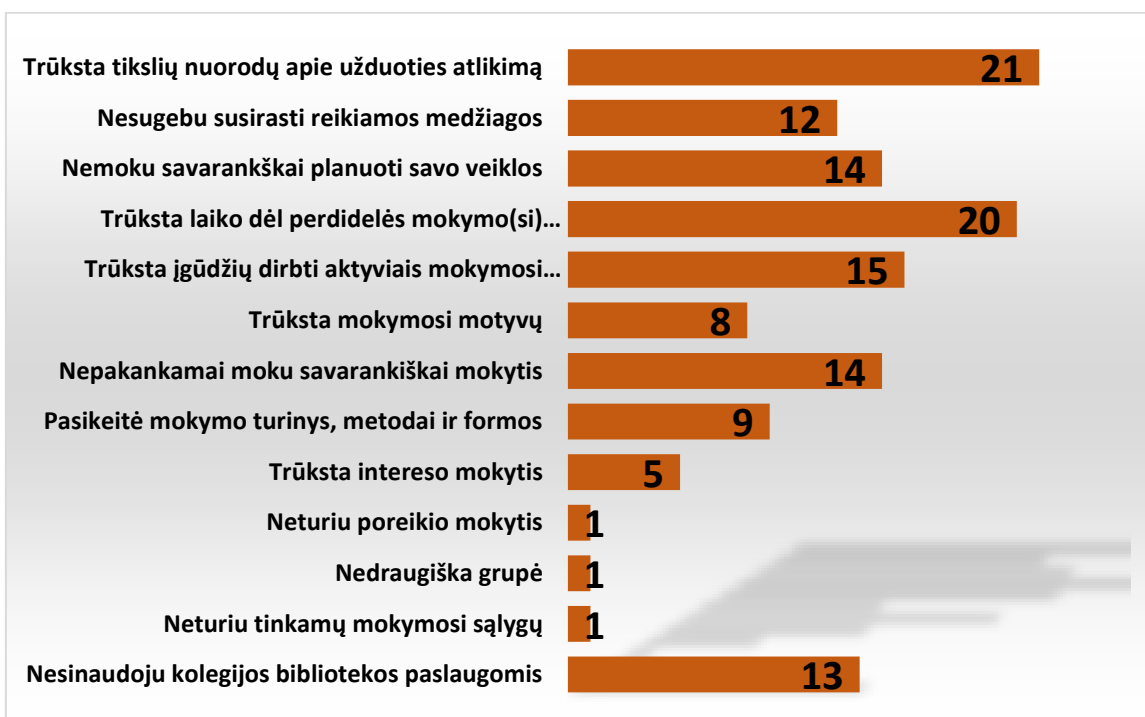
Studentai įvardino, su kokiais sunkumais jie susidūrė kolegijoje (2 pav). 20 % studentų fiksavo, kad nepavyksta sukaupti dėmesio, 18 %, kad sunku įsiminti, nors daug mokosi. Šie du stipriausiai išskirti sunkumai vienas su kitu susišaukia. Jeigu nėra dėmesio, nėra jokios sąmoningos pažiūros į bet kokią veiklą. Tada sunku suprasti, išskirti, apgalvoti ir atsiminti. 11% sutiko su tuo, kad nesugeba planuoti savo laiko, nepasitiki savo jėgomis. Tik 5% studentų per sudėtingos užduotys ir per didelis mokymosi krūvis. 4 % jų nurodė, kad sunku mokytis ir, kad mokymasis neatitinka jų ateities planų, kad praleidžia daug paskaitų. Bendravimas su grupės draugais ir su dėstytojais nei vienam studentui nesukėlė jokių sunkumų. Didesnę dalį mokymosi studentai vykdė nuotoliniu būdu ir tai galėjo įtakoti šių kriterijų rezultatus. Galima daryti prielaidą, kad vyrauja dalykiški, formalūs santykiai su grupės nariais ir dėstytojais. Džiugina tai, kad beveik visi (yra tik 2 nepatenkinti, nesirūpinantys) patenkinti mokymo kokybe, rūpinasi savo mokymusi. 16 respondentų (12%), pateikė savo nuomonę užpildydami nuorodą „kita“, nurodydami, kad sunku derinti darbą su mokslu, kad

trūksta laiko. Sunkumus suteikė technologijos, nuotolinės paskaitos, kuriose sunku susikaupti, sunkiau suprantama vertinimo sistema (informacinių technologijų dalyko), dubliuojantys vienas kitą dalykai (istorijos modulis ir paskaitos). Kažkas teigė, kad pradžioje viskas buvo sunku, bet dabar gerai, keletas, kad jokių sunkumų nepatyrė, akcentuodami tą „kol kas“.

2 pav. Studentų įvardijami sunkumai, su kuriais jie susidūrė kolegijoje.

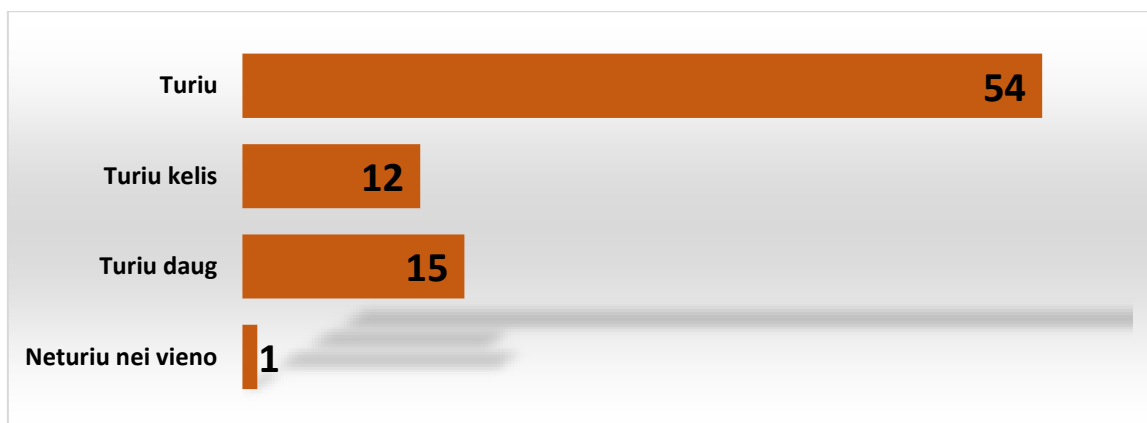
Studentai nurodė, kokios priežastys sukeliančios įvairius sunkumus (3 pav.) Jas galima suskirstyti į dvi grupes: priežastys susiję su dėstytojų darbu ir priežastys susiję su pačiais studentais.

3 pav. Priežastys, sukeliančios mokymosi sunkumus.

16 % studentų nurodė, kad trūksta tikslių nuorodų apie užduočių atlikimą ir 15% - kad per didelė mokymosi medžiagos apimtis ir tam trūksta laiko, kad pakitęs mokymo turinys, metodai ir formos (7 %). Trūkstant aiškumo mokymosi kokybė prastėja, nes išauga užduočių sudėtingumo lygis, nepatenkintų savo jėgomis studentų skaičius. O pasitikėjimas savimi, savo jėgomis yra vienas iš sėkmingas studijas sąlygojančių veiksnių. Dėstytojai turėtų atkreipti dėmesį į šią studentų nurodytą priežastį. Kitas nurodytas priežastis, pirmakursiai įtakoja patys, t.y. jos nuo jų pačių priklausomos. Tai nesugebėjimas susirasti reikiamos medžiagos (9 %), nesinaudojimas kolegijos bibliotekos paslaugomis (10%), nemokėjimas savarankiškai planuoti savo veiklos ir savarankiškai mokytis (10%), trūkumas įgūdžių naudojant aktyviuosius mokymosi metodus (11%). 6% studentų nurodė, kad jiems trūksta mokymosi motyvų. Mokymosi motyvacija turi dvi paskirtis: pirma, ji reikalinga pradedant studijuoti, inicijuojant patį mokymąsi ir antra, ji turi būti palaikoma studijų procese, kad būtų išlaikomas įsitraukimas į mokymąsi. Vadinasi, daugeliui studentui šios mokymosi motyvacijos paskirtys sėkmingai funkcionuoja. Ir dar, galima daryti prielaidą, kad tai svarbus rodiklis dėstytojams, dėstantiems studijų dalykus pirmame kurse, kuriems pasisekė žadinti studentų motyvaciją, padedant studentams atrasti vidinius motyvatorius, išvelgti teigiamas perspektyvas, susijusias su studijomis. Pagal gautus rezultatus galima teigti, kad beveik visi respondentai turi interesą, poreikį mokytis. Išryškėjo svarbus sėkmingos adaptacijos rodiklis – tinkamos mokymosi sąlygos. Visi, išskyrus vieną studentą, teigiamai vertina mokymosi sąlygų pritaikomumą studijoms. Visiems studentams aiški kolegijos tvarka ir visi nesunkiai prie jos prisitaikė. Vadinasi, studentai ir šiomis neįprastomis sąlygomis suprato keliamus jiems edukacinės aplinkos reikalavimus ir dauguma sugebėjo prie jų prisitaikyti.

Pirmakursiai turi draugų, turi su kuo pasitarti, nors bendradarbiavimą sunkino karantino laikotarpis. Galima interpretuoti, kad užsimezgę ryšiai vienu su kitais yra susiję su ankstesnėmis pažintimis, nutariant kartu studijuoti ir pan.

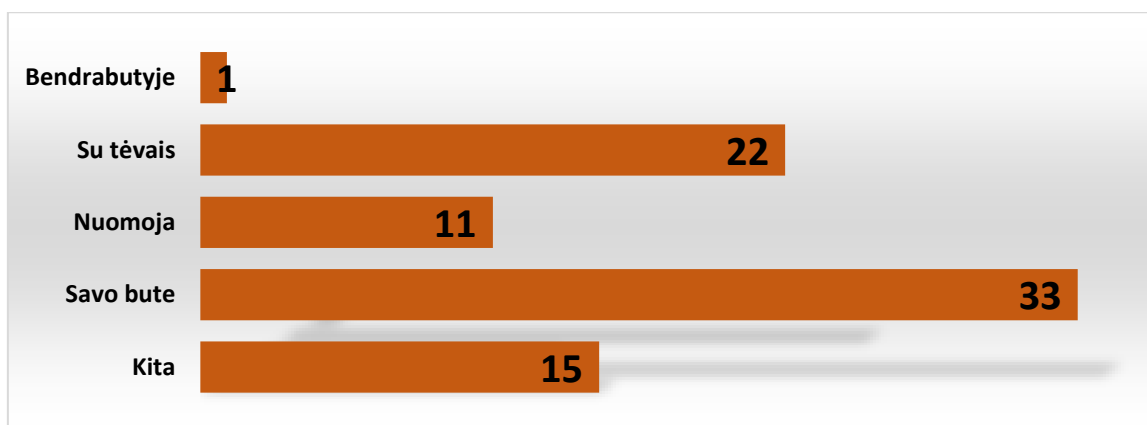
4 pav. **Draugų turėjimas.**

Gan aukštas studentų sveikatos įsivertinimo rodiklis. 89 % pirmakursių ją vertino kaip gerą ir labai gerą. 11 % - kaip vidutinišką ir prastą. Vadinasi, galima daryti prielaidą, kad tas 11 % studentų turi sveikatos problemų.

Turėdami galimybę daugiau nei du mėnesius pietauti kolegijoje net 56% pirmakursių nurodė, kad niekada tuo nepasinaudojo, 27% - kad retai pietavo. 17 % studentų - pietavo. Vadinasi studentų maitinimosi klausimas lieka atviras, nes visavertė mityba įtakoja fizinį ir protinį darbingumą, gerą savijautą. Rezultatai rodo, kad jaunimo dėmesys mitybai yra nepakankamas. Lieka neaišku, kokiais kriterijais remiantis tai vyksta.

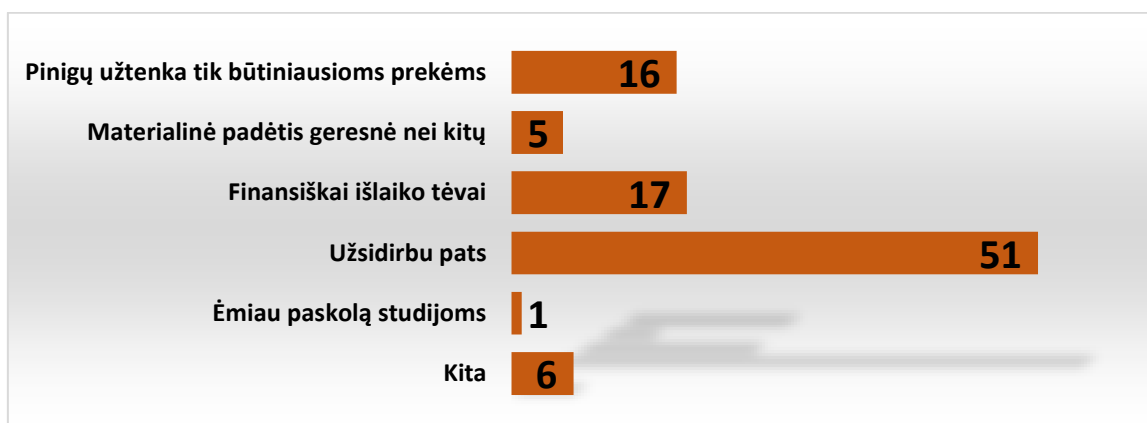
Įdomūs duomenys gauti iš studentų atsakymų nurodant jiems gyvenamąją vietą (5 pav.)

Studentai nesinaudoja bendrabučio paslaugomis. Net 40 % jų gyvena savo bute, 27% - su tėvais, 13% - nuomoja. Įvardindami kitus variantus užpildė įrašais: „savo name“ (jų buvo daugiausia), „kitoje šalyje“, „vaikino bute“. Vadinasi, daugelio studentų gyvenimo sąlygos yra geros.

5 pav. Studentų gyvenamoji vieta.

Šiek tiek daugiau nei pusė (53,1%) studentų įvertindami savo materialinę padėtį teigė, kad užsidirba patys. 18% - finansiškai išlaiko tėvai, 1 studentas yra paėmęs studijoms paskolą. 17% pirmakursių susiduria su finansiniais sunkumais, nes nurodė, kad pinigų užtenka tik būtiniausioms prekėms. 6% įrašydami savas mintis nuorodoje „kita“, akcentavo stipendijos, gautos paramos svarbą, šeimoje gyvenantys - vyro, kaip šeimos išlaikytojo vaidmenį. Vadinasi, materialinė padėtis daugelio pirmakursių yra gera.

6 pav. Studentų materialinė padėtis.

Apibendrinant galima teigti, kad kiekvieno žmogaus adaptacijos eiga ir trukmė yra subjektyvi. Džiugu, kad gauti studentų apklausos rezultatai rodo sėkmingą pirmakursių adaptaciją. Mokslininkų tyrimais įrodyta, kad kuo geresnė žmogaus adaptacija, tuo didesnis asmens pajėgumas geriau spręsti kylančias įvairias gyvenimiškas ir su studijomis kolegijoje susijusias problemas. Studentų savijautą kolegijoje adaptacijos laikotarpiu galima stiprinti dėstytojams apgalvojant studentams užduočių turinį. Tai yra aiškiai, tiksliai instruktuojant apie užduočių atlikimą, jų vertinimo sistemą, daugiau dėmesio skiriant jų savarankiškoms (mokyti – tai atrasti) studijoms, naudojantis kolegijos bibliotekos, skaityklos šiuolaikinėmis galimybėmis.

2021m. vasario mėnuo
Lektorė Rima Klasavičienė